

Vlaams
Parlement

ingediend op **655** (2015-2016) – Nr. 2
18 mei 2016 (2015-2016)

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking,
Toerisme en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door Herman De Croo en Güler Turan

over het voorstel van decreet

van Tine Soens en Wouter Vanbesien

houdende wijziging
van het Wapenhandeldecreet van 15 juni 2012,
wat de on-holdlijst betreft

Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed:

Voorzitter: Rik Daems.

Vaste leden:

Ingeborg De Meulemeester, Marc Hendrickx, Jan Van Esbroeck, Karl Vanlouwe, Karim Van Overmeire, Manuela Van Werde;

Sabine de Bethune, Vera Jans, Ward Kennes, Johan Verstreken;

Rik Daems, Herman De Croo;

Tine Soens, Güler Turan;

Wouter Vanbesien.

Plaatsvervangers:

Cathy Coudyser, Caroline Croo, Daniëlle Godderis-T'Jonck, Sofie Joosen, Ann Soete, Sabine Vermeulen;

Karin Brouwers, Griet Coppé, Joris Poschet, Valerie Taeldeman;

Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester;

Renaat Landuyt, Steve Vandenberghe;

Bart Caron.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin;

Christian Van Eyken.

Documenten in het dossier:

655 (2015-2016) – Nr. 1: Voorstel van decreet

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed behandelde op 10 mei 2016 het voorstel van decreet houdende wijziging van het Wapenhandeldecreet van 15 juni 2012, wat de on-holdlijst betreft.

Dit voorstel van decreet werd ingediend door Tine Soens, Güler Turan en Wouter Vanbesien. Ter vergadering trok Güler Turan zich terug als indiener.

1. Toelichting door Tine Soens, eerste indiener

Tine Soens begint haar toelichting met een verwijzing naar de op 8 mei 2016 op televisiezender Canvas uitgezonden reportage van Panorama. Die uitzending ging over Raif Badawi – die veroordeeld werd tot duizend stokslagen omdat hij zijn mening gaf –, over Ali Nimr – een zeventienjarige die veroordeeld is tot de doodstraf, net zoals zijn oom die begin 2016 werd terechtgesteld – en talloze andere Saudi's die dagelijks de talloze mensenrechtenschendingen van het regime moeten ondergaan.

Op 16 februari 2016 werd in deze commissie het voorstel van resolutie van Tine Soens, Güler Turan en Wouter Vanbesien betreffende het stopzetten van de handel in strategische goederen met Saoedi-Arabië (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 606/1) verworpen, met als argument dat er geen rechtsgrond in het decreet zou zijn om dat te doen. Het verslag van die bespreking is terug te vinden in *Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 654/2.

De afgelopen jaren heeft de Vlaamse Regering nochtans de export van militair materiaal naar bepaalde landen on hold gezet, wanneer dit door de politieke situatie in een bepaald land noodzakelijk was en waarbij de kans dat er een internationaal wapenembargo voor dat land zou komen quasi onbestaande was. In de nasleep van de Arabische Lente heeft toenmalig minister-president Kris Peeters een on-holdbeleid uitgewerkt. Wanneer een aanvraag werd ingediend bij de Dienst Controle Strategische Goederen, werd deze aanvraag geweigerd. Aan de betrokken bedrijven werd ook gevraagd om lopende vergunningen voor wapenexport bestemd voor bestemmingslanden terug te sturen naar de dienst.

Ook de huidige minister-president zette dit beleid twee jaar lang voort. In antwoord op vragen van Ward Kennes en het lid zelf tijdens de bespreking van het jaarlijks verslag van de wapenhandel in 2013 (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 53/3) haalde hij voortdurend het on-holdbeleid aan. Zo stelde hij in een schriftelijk antwoord: "Sowieso zijn we in Vlaanderen bijzonder restrictief t.a.v. uitvoer naar het Midden-Oosten, getuige daarvan het Israëlbeleid en het on-holdbeleid t.a.v. landen in het Midden-Oosten die de afgelopen jaren met geweld te maken hebben gehad in het licht van de zogenaamde Arabische Lente.". En verder luidde het: "Ik wijs opnieuw naar het on-holdbeleid. De on-holdmaatregelen t.a.v. verschillende landen in het Midden-Oosten houden in feite in dat we oordelen dat momenteel elke uit- en doorvoer naar een overheidsinstantie in de betreffende landen in strijd zou zijn met de criteria van het Wapenhandeldecreet.". Ook het afgelopen jaar werd het on-holdbeleid verdergezet en gold de regel voor Egypte, Syrië en Jemen. Bovendien licht de minister-president in een antwoord op een schriftelijke vraag van Jan Van Esbroeck over het on-holdbeleid (*Schriftelijke vragen* VI.Parl. 2014-15, nr. 353) toe wat de richtsnoeren zijn die hij gebruikt voor on hold-maatregelen.

Begin dit jaar zegde de minister-president echter plots dat er geen juridische basis meer is voor een on-holdbeleid. Volgens de Dienst Controle Strategische Goederen is er wel degelijk een juridische basis en als die er niet zou zijn, dan betekent dit dat de huidige en de vorige bevoegde ministers de voorbije vier jaar

onwettig gehandeld zouden hebben. Is het omdat de kwestie Saudi-Arabië aan bod kwam dat het on-holdbeleid plots geen juridische basis meer had?

Een on-holdbeleid biedt in ieder geval rechtszekerheid aan de Vlaamse bedrijven: ze weten dat ze niet aan een procedure moeten beginnen omdat de vergunning sowieso geweigerd zal worden op basis van de criteria van het Wapenhandeldecreet. Het bleef de afgelopen maanden een discussiepunt: is er nu wel of niet een juridische basis voor een on-holdbeleid? Om daarin duidelijkheid te scheppen, werd het voorliggende voorstel van decreet ingediend.

De bedoeling van dit voorstel van decreet is ervoor te zorgen dat bij de aanwezigheid van een land op de on-holdlijst de vergunning automatisch geweigerd wordt op basis van de criteria uit het Wapenhandeldecreet. Het vormt dus een weigeringsgrond op zich. De motivering voor een dergelijke lijst is deels om de industrie op voorhand duidelijkheid te bieden dat een vergunning aanvragen voor een land op de on-holdlijst geen zin heeft.

Het Vredesinstituut stelde in een eerder advies – de meerderheid vond het immers niet nodig om over het voorliggende voorstel van decreet een advies te vragen – dat het parlement een sturende rol moet spelen bij het bepalen van de contouren van het on-holdbeleid en de beoordeling of een bepaald land van eindgebruik al dan niet op de lijst wordt gezet.

Dit voorstel van decreet draagt daartoe bij en het beantwoordt ook aan het voorstel van resolutie van de meerderheidspartijen (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 654/1) betreffende de situatie in het Midden-Oosten en de handel in strategische goederen vanuit Vlaanderen naar die regio. Daarin wordt immers gevraagd na te gaan hoe aandacht kan worden besteed aan de heel specifieke situatie van export van militaire goederen en voor ander gebruik dienstig materiaal naar landen waartegen geen internationaal embargo is uitgevaardigd, maar waar de mensenrechten op flagrante wijze worden geschonden of die betrokken zijn bij een gewapend conflict. Bij de toelichting in deze commissie (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 654/2) werd gesteld: "Die tijdelijke handelsbeperkende maatregelen moeten juridisch verankerd worden. Dat is de essentie van de zaak, anders kan men elke week een voorstel van resolutie indienen."

Bij dezelfde bespreking zei Ward Kennes: "Er wordt al lang over de on-holdlijst gesproken. Dat leek een nuttig instrument omdat daarmee duidelijkheid wordt geschapen. De afgelopen weken is verduidelijkt dat daarvoor een juridische basis in het decreet ontbreekt.". Voorts vermeldt het verslag: "Het is voor Ward Kennes cruciaal dat er in de tekst sprake is van een juridische verankering wat betreft landen waartegen geen internationaal embargo is uitgevaardigd, maar waar mensenrechten op flagrante wijze worden geschonden of die betrokken zijn bij een gewapend conflict."

En ook de Open Vld is, bij monde van commissievoorzitter Rik Daems, voor een decretale verankering van een on-holdbeleid. Het lid citeert ook hem: "In het kader van de evaluatie van het Wapendecreet die op de agenda komt, zegt het meerderheidsvoorstel dat er tussen enerzijds het individueel beslissen over dossiers en anderzijds het aansluiten bij een internationaal embargo een derde weg moet mogelijk zijn, waarbij men een tijdelijke handelsbelemmerende maatregel voor militaire goederen naar een specifiek regime moet kunnen opleggen. (...) (Dat) mag (...) on hold of wat anders genoemd worden. Maar het decretaal verankeren van de mogelijkheid om een land als dusdanig een algemene maatregel van die aard op te leggen, is alleszins wat hier minstens als mogelijkheid wordt voorgesteld."

Aangezien iedereen zich al openlijk heeft uitgesproken voor een decretale verankering van een on-holdbeleid, veronderstelt de spreker dat het voorliggende voorstel van decreet met een ruime meerderheid zal worden goedgekeurd.

2. Bespreking

Wouter Vanbesien zegt dat Tine Soens de belangrijkste argumenten al heeft vermeld. Het is nu tijd voor enige consequentie. Iedereen heeft zich uitgesproken voor het mogelijk maken van on-holdmaatregelen, om op die manier Vlaanderen een eigen stem te geven in het internationale vredesbeleid. Die mogelijkheid wordt hier nu vrij eenvoudig geboden. Er komt weliswaar een evaluatie van het Wapenhandeldecreet, maar over dit specifieke punt is er duidelijk nu al eensgezindheid. Daarmee kan dan ook al worden doorgedaan, zodat dringende situaties die een oplossing nodig hebben, bijvoorbeeld Saudi-Arabië, nu al kunnen worden aangepakt.

Jan Van Esbroeck merkt op dat het probleem inderdaad door iedereen gekend is. Al meermaals werd in deze commissie gezegd dat het een goede zaak is dat het Wapenhandeldecreet wordt geëvalueerd. Bovendien heeft de commissie aan het Vlaams Vredesinstituut gevraagd een Europese benchmarkstudie te doen en heeft dat instituut beloofd om nog voor het zomerreces al een tussentijds rapport voor te leggen, wat spoort met de planning voor de evaluatie van het Wapenhandeldecreet. Het is niet nodig en verkeerd om daarop vooruit te lopen met een voorstel van decreet. Bij de evaluatie van het Wapenhandeldecreet kan alles worden besproken, ook de on-holdproblematiek. Het lid vraagt dan ook om nog enig geduld uit te oefenen. Met de evaluatie van het decreet en het tussentijdse rapport van het Vlaams Vredesinstituut zal de commissie over de nodige informatie beschikken om met kennis van zaken een inhoudelijk debat te voeren. De kar voor het paard spannen heeft geen zin. Wat in dit voorstel van decreet wordt ingebracht, kan perfect mee worden genomen in het debat. Nu een stemming vragen, kan alleen tot een verwerping leiden.

Herman De Croo stipt aan dat Tine Soens naar de huidige en de vorige minister-president verwees om haar betoog te onderstrepen dat er een juridische basis is voor een on-holdbeleid. Dat lijkt tegenstrijdig met het indienen van een voorstel van decreet dat een juridische basis moet verlenen. Blijkbaar was er dus toch enige onzekerheid en wil men dat langs decretale weg oplossen.

Een aanpak in fases lijkt de spreker niet zinvol. Dat zou nog te begrijpen zijn als er geen duidelijke timing zou zijn, maar hier is dat niet het geval. De evaluatie van het Wapenhandeldecreet is onderweg, evenals het tussentijds rapport over de Europese benchmarkstudie van het Vlaams Vredesinstituut. Waarom wil men een voorafname doen via dit voorstel van decreet? Het lid hoopt dat het vandaag niet tot een stemming moet komen. Het voorstel van decreet kan als het ware on-hold worden gezet tot het globale debat kan worden gevoerd.

Ward Kennes beaamt dat werd toegezegd dat de evaluatie van het decreet nog voor het zomerreces zal worden voorgelegd. CD&V is hoe dan ook vragende partij om die evaluatie nog voor de zomer effectief te kunnen behandelen en zo mogelijk af te ronden. De suggestie van Herman De Croo om het voorstel van decreet aan te houden en alles samen te spreken, kan het lid volledig bijtreden. Wat hier wordt voorgesteld, komt inhoudelijk tegemoet aan de bezorgdheid van de CD&V-fractie, maar 'saucissoneren' is niet aangewezen.

Tine Soens begrijpt dat de meerderheid wil wachten op de evaluatie van het Wapenhandeldecreet. In de conceptnota 'Optimalisatie van het Wapenhandeldecreet en het Wapenhandelbesluit' van de minister-president is echter nergens

sprake van on-holdbeleid. Vermoedelijk zal dat dus ook niet in de evaluatie van het decreet zijn opgenomen.

Wat de repliek van Herman De Croo betreft, zegt zij dat zijzelf ervan overtuigd is dat er momenteel al een juridische basis is voor een on-holdbeleid. Omdat de discussie over het al dan niet bestaan van een juridische basis, steevast als argument wordt gebruikt om dan maar niets te doen, wordt met dit voorstel van decreet gepoogd om volledige duidelijkheid te creëren.

Wouter Vanbesien merkt op dat Herman De Croo een handig retorisch trucje gebruikt, maar dat het de minister-president en de Vlaamse Regering zijn die beweren dat er geen juridische basis is voor het voeren van een on-holdbeleid. Ze stellen dat ze dergelijk beleid wel willen, maar spijtig genoeg niet kunnen voeren. Met het voorliggende voorstel van decreet wordt daarom een helpende hand gereikt aan de meerderheid, want hiermee wordt in een juridische basis voorzien, zodat een on-holdbeleid kan worden georganiseerd. Nu wordt echter aangevoerd dat het decreet in zijn geheel moet worden gewijzigd. Er zullen veel elementen komen, waarover wellicht nog veel discussie zal worden gevoerd. Over on hold is er echter, alvast toch in theorie, eensgezindheid. Er is dan ook geen reden om dat te verbinden met andere discussies, dat kan perfect nu al worden afgehandeld. Het lid begrijpt echter dat er op uitstel wordt aangestuurd, omdat tegenstemmen inconsequent zou zijn met eerdere verklaringen.

Ward Kennes stipt aan dat niet kan worden gesteld dat er niets gebeurt. De minister-president heeft in de plenaire vergadering expliciet gesteld dat er geen wapenexport naar Saudi-Arabië gebeurt. Als zou blijken dat dit toch gebeurt, dan zou er een ernstig probleem zijn. Er rest nog wat tijd voor het zomerreces en er kan dus worden gewacht, zodat de zaken globaal kunnen worden aangepakt. Dat er bij de evaluatie niets zou worden gezegd over het on-holdbeleid lijkt, na alles wat daarover al is gezegd, ondenkbaar. Dat zou van wereldvreemdheid getuigen.

Jan Van Esbroeck zegt dat hij precies wou vermijden dat er wordt gespeculeerd over de inhoud van de evaluatie. Als de indieners dat mordicus willen, dan kan er over dit voorstel van decreet worden gestemd, maar het heeft geen zin om een debat te voeren als niet alle elementen voorhanden zijn die daarvoor nodig zijn. Hij vraagt nogmaals om de evaluatie van het decreet en het tussentijdse resultaat van de, nota bene door deze commissie gevraagde, benchmarkstudie af te wachten. Het zou van respect voor het Vlaams Vredesinstituut getuigen om daarop te wachten. Zoals Ward Kennes al zei, gebeurt er geen wapenexport naar Saudi-Arabië. De Vlaamse Regering voert een ad-hocbeleid en bekijkt elk dossier afzonderlijk.

Tine Soens repliceert dat niet kan worden gesteld dat geen respect wordt opgebracht voor het werk van het Vlaams Vredesinstituut. Zijzelf heeft gevraagd om over het voorliggende voorstel van decreet het advies van dat instituut te vragen, maar de meerderheid was daar niet toe bereid.

Het Vlaams Vredesinstituut is niet bezig met een evaluatie van het decreet, maar wel met een benchmarkstudie. Er is trouwens al een evaluatie gebeurd en er bestaat een conceptnota van de minister-president, maar daarin wordt met geen woord over on hold gerept. Het lid concludeert dan ook dat Ward Kennes van oordeel is dat de minister-president wereldvreemd is.

Wouter Vanbesien sluit zich aan bij wat Tine Soens al stelde. Er werd op een gegeven moment gevraagd om het advies van het Vlaams Vredesinstituut in te winnen over dit voorstel van decreet. De meerderheid verkoos dat niet te doen, maar voert nu aan dat er geen respect wordt opgebracht voor het Vlaams Vredesinstituut. Dat begrijpt het lid niet. De meerderheid heeft nu de kans om

het vermeende juridische probleem op te lossen, maar blijktbaar is men daar niet toe bereid. Hij stelt voor om tot de stemming over te gaan.

3. Stemming

Het voorstel van decreet houdende wijziging van het Wapenhandeldecreet van 15 juni 2012, wat de on-holdlijst betreft, wordt verworpen met 6 stemmen tegen 3.

Güler TURAN,
waarnemend voorzitter

Herman DE CROO
Güler TURAN,
verslaggevers